

საკითხები პატროლოგიაში

1. პატროლოგიის რაობა. ტერმინები „პატრისტიკა“, „პატროლოგია“.
2. საეკლესიო ლიტერატურის აღმოცენება და მიზანდასახულობა.
3. ეკლესიის მამათა სამწერლობო ენა.
4. ბიბლია და საეკლესიო მწერლობა, საეკლესიო მწერლობის ჟანრები.
5. „დიდაქე მოციქულთა“ და მისი მონათესავე ძეგლები.
6. „მოციქულთა სიმბოლო“ და მისი ტექსტობრივი ისტორია.
7. წმ. კლიმენტი რომაელი: ეპისტოლე კორინთელთა მიმართ.
8. წმ. კლიმენტი რომაელის ავტორობით ცნობილი მეორე ეპისტოლე კორინთელთა მიმართ - პირველი საეკლესიო ჰომილია.
9. ფსევდოკლიმენტური ლიტერატურა (ზოგადი მიმოხილვა).
10. ფსევდოკლიმენტინური „პეტრეს კერიგმები“.
11. წმ. ეგნატე ანტიოქიელის ცხოვრება და შრომები. წმ. ეგნატეს ეპისტოლეთა კრებულები და ძველი ქართული თარგმანი.
12. წმ. პოლიკარპე სმირნელის ცხოვრება და შრომები. პაპიას ჰიერაპოლელი.
13. წმ. დიონისე არეოპაგელის ცხოვრება და შრომები. არეოპაგიტული კრებულის ძველი ქართული თარგმანია.
14. არეოპაგეტიკის პრობლემატიკა (ძირითადი ასპექტები).
15. აპოკრიფული ახალი აღთქმა.
16. აპოლოგეტიკა. პირველი აპოლოგეტები: კოდრატე, არისტიდე ათენელი, არისტონ პელაიელი.
17. მინუციუს ფელიქსის „ოქტავიუსი“.
18. წმ. იუსტინე - ფილოსოფოსი, მოწამე, აპოლოგეტი ღვთისმეტყველი.
19. წმ. ათენაგორა ათენელის ცხოვრება და შრომები. ტერმინოლოგიური მიღწევები.
20. თეოფილე ანტიოქიელის სამწიგნეთი 'ავტოლიკესადმი'.
21. წმ. ირინეოს ლიონელის მოძღვრება „შემოკრების“ შესახებ.
22. ტერტულიანეს ცხოვრება და შრომები. საღვთისმეტყველო გაუკუღმართებანი.
23. ალექსანდრიის საღვთისმეტყველო სკოლის აღმოცენება და მიმართულება. პანტენოს ალექსანდრიელი. წმინდა წერილის განმარტების ალექსანდრიული მეთოდი.
24. კლიმენტი ალექსანდრიელის ცხოვრება და შრომები. რწმენისა და ცოდნის ურთიერთმიმართების საკითხი კლიმენტი ალექსანდრიელის შრომებში.
25. წმ. იპოლიტე რომაელის ცხოვრება და შრომები.
26. ორიგენე. ორიგენიზმი და ანტიორიგენიზმი. საეკლესიო შეფასება.
27. III ს-ის ალექსანდრიელი ღვთისმეტყველები: წმ. დიონისე დიდი ალექსანდრიელი, თეოგნოსტე ალექსანდრიელი, პიერიუსი, წმ. პეტრე ალექსანდრიელი, ევსუქი.
28. წმ. კვიპრიანე კართაგენელის ცხოვრება და შრომები.

29. პალესტინის კესარიის საღვთსმეტყველო სკოლა და III ს-ში მოღვაწე ადგილობრივი ღვთისმეტყველები.
30. III ს-ის ანტიოქიელი ღვთისმეტყველები: მალქიონი და დოროთეოსი; წმ. ლუკიანე ანტიოქიელი, პავლე სამოსატელი. წმინდა წერილის განმარტების ანტიოქიური მეთოდი.
31. არიანული ერესი და არიანელები, ნახევრად არიანელები, ანომეელები.
32. პირველი ანტიარიანელები: წმ. ალექსანდრე ალექსანდრიელი; წმ. ევსტათი ანტიოქიელი. წმ. ევსტათი ანტიოქიელი და საქართველო. მარკელოზ ანკვირიელი.
33. წმ. ათანასე ალექსანდრიელის ცხოვრება და შრომები. „ცხოვრება ანტონი დიდისა - პირველი სრული ჰაგიოგრაფიული შრომა.
34. IV ს-ის და V ს-ის I მეოთხედის ნაკლებად ცნობილი ალექსანდრიელი და ეგვიპტელი ავტორები: სერაპიონ თმუისელი, დიდიმე ალექსანდრიელი, თეოფილე ალექსანდრიელი, ნონოს პანოპოლელი.
35. ეგვიპტის მეუდაბნოე მამები (ანტონი დიდი, ამონა, პახუმი, ჰორსისიუსი, თეოდორე, მაკარი ალექსანდრიელი) და მათი შრომები.
36. წმ. მაკარი ეგვიპტელის ჰომილიები.
37. წმ. ბასილი დიდის ცხოვრება და შრომები. ბასილი დიდის შრომათა ძველი ქართული თარგმანები და მათი მთარგმნელები.
38. ჟამისწირვები ანუ ლიტურგიები (იაკობ მოციქულის, პეტრე მოციქულის, მარკოზ მახარებლის, წმ. ბასილი დიდის, წმ. იოანე ოქროპირის და პირველშეწირულის ლიტურგია გრიგოლ დიდისა).
39. წმ. გრიგოლ ღვთისმეტყველის ცხოვრება და შრომები. გრიგოლ ღვთისმეტყველის შრომათა ძველი ქართული თარგმანები და მათი მთარგმნელები.
40. წმ. გრიგოლ ნოსელის ცხოვრება და შრომები. გრიგოლ ნოსელის შრომათა ძველი ქართული თარგმანები და მათი მთარგმნელები.
41. წმ. ამფილოქე იკონიელის ცხოვრება და შრომები.
42. წმ. კირილე იერუსალიმელის ბაპტიზმალურ-მისტაგოგიური კატეხიზმოები და მისი ავტორობით ცნობილი აპოკრიფები.
43. წმ. ამბროსი მედიოლანელის ცხოვრება და შრომები.
44. წმ. ეპიფანე კვიპრელის ცხოვრება და შრომები.
45. წმ. ეპიფანე კვიპრელის სახელით ცნობილი „ფიზიოლოგი“ - „ბუნებისმეტყველი“ (ძეგლის ისტორია, თარგმანები და საღვთისმეტყველო რაობა).
46. წმ. ისიდორე პელუზიელის ეპისტოლარული მემკვიდრეობა.
47. წმ. იოანე ოქროპირი - მომღვარი, მარტვილი, მქადაგებელი, ღვთისმეტყველი, ლიტურგისტი.
48. ნეტარი იერონიმე სტრიდონელის ცხოვრება და შრომები.
49. ნეტარი ავგუსტინეს ცხოვრება და შრომები.

50. წმ. კირილე ალექსანდრიელი - ანტინესტორიანელი, დოგმატიკოსი, ანტივლთანისტი, ეგზეგეტი, მქადაგებელი.
51. ნესტორიანიზმი და ანტინესტორიანიზმი.
52. პირველი სამი მსოფლიო კრების (ნიკეის პირველი, კონსტანტინოპოლის პირველი და ეფესოს) დოგმატური განჩინებები.
53. თეოდორიტე კვირელი - დოგმატიკოსი, ეგზეგეტი, მქადაგებელი; გზა ცთომილებიდან ჭეშმარიტების აღიარებისკენ.
54. მეხუთე მსოფლიო (კონსტანტინოპოლის მეორე) კრება და დოგმატური განჩინებანი; ანტიორიგენისტული შეჩვენებანი.
55. მონოფიზიტობა და მონოფიზიტები.
56. წმ. ლეონ დიდის „ტომოსი“ და ქალკედონის კრების დოგმატი. ლეონის ტომოსის ძველი ქართული თარგმანი.
57. წმ. ევლოგი ალექსანდრიელი - ნესტორიანიზმისა და აგნოტიზმის („უმეცრებიაზმის“) დამამხობელი.
58. წმ. გრიგოლ დიდი რომაელის ლიტურგიკული და ანტიერეტიკული მოღვაწეობა.
59. წმ. იოანე მოსხიის 'ლიმონარი' და მისი ძველი ქართული თარგმანი. წმ. სოფრონ იერუსალიმელის ლიტურგიკული, ჰომილეტიკური და ჰაგიოლოგიური მოღვაწეობა. წმ. სოფრონის ენკომია წმ. გრიგოლ ღვთისმეტყველისადმი.
60. წმ. მაქსიმე აღმსარებლის დოგმატური და ანტიერეტიკული მოღვაწეობა. ამა თალასი - წმ. მაქსიმეს სულიერი მეგობარი და ასკეტი. წმ. მაქსიმე აღმსარებლის და წმ. გერმანე კონსტანტინოპოლელის სქოლიოები.
61. წმ. სოფრონ იერუსალიმელის „სინოდიკონი“ და მეექვსე მსოფლიო (კონსტანტინოპოლის მესამე) კრება; მეხუთე-მეექვსე მსოფლიო საეკლესიო კრებათა შევსება ტრულის კანონების მიერ. მონოთელიტობის დამხობა.
62. წმ. იოანე დამასკელი - პატრისტიკის გვირგვინი. წმ. იოანე დამასკელისა და წმ. კოზმა მაიუმელის ჰიმნოგრაფიული მოღვაწეობა.
63. მეშვიდე მსოფლიო (ნიკეის მეორე) კრება და მისი დოგმატური დანართი „მართლმადიდებლობის სინოდიკონი“.
64. წმ. ფოტი პატრიარქის ცხოვრება და შრომები. ანტიკათოლიკური მოღვაწეობა. წმ. ფოტის თოთხმეტტიტლოვანი სჯულისკანონი როგორც კანონიკური სამართლის გვირგვინი.
65. წმ. თეოდორე სტუდიელის დოგმატურ-ანტიერეტიკული და ჰიმნოგრაფიულ-ტიპიკონური მოღვაწეობა. სამონასტრო და კათედრალური ტიპიკონების ისტორია. ჰიმნოგრაფიის ლიტურგიკული არსი და ისტორია წმ. რომანოზ მელოდოსიდან წმ. იოსებ მაგლობლამდე.
66. წმ. სვიმეონ ახალი ღვთისმეტყველის ცხოვრება და შრომები; ნიკიტა სტიტატი - მისი ბიოგრაფი და ღვთისმეტყველი.

67. წმ. სვიმეონ მეტაფრასტის შრომები.

68. წმ. გრიგოლ პალამას ცხოვრება და ანტიერეტიკული მოღვაწეობა.

ბილეთის ნიმუში დოქტურანტურაში შემსვლელათათვის

1. წმ. ირინეოს ლიონელი, მოძღვრება „შემოკრების“ შესახებ.

2. ნესტორიანიზმი და ანტინესტორიანიზმი.

3. წმ. იოანე დამასკელი - პატრისტიკის გვირგვინი. წმ. იოანე დამასკელისა და წმ. კოზმა მაიუმელის ჰიმნოგრაფიული მოღვაწეობა.

ლიტერატურა

1. მოძღვრება თორმეტი მოციქულისა (მოძღვრება უფლისა თორმეტი მოციქულის მიერ წარმართთა მიმართ). „ეკლესია-სმალა უფლისა“, თბილისი, 1990 წ. თარგმნა და კომენტარები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ.

2. წმ. კლიმენტი რომაელი. „კორინთელთა მიმართ პირველი ეპისტოლე“. ლიტ. ჟურნალ <<გზა სამეფოს>> დანართი № 3. ტექსტი ძველი ბერძნულიდან თარგმნა, შესავალი და კომენტარები დაურთო თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის რექტორმა პროტოპრესვიტერმა გიორგი ზვიადაძემ, თბილისი, 1997 წ.

3. წმ. კლიმენტი რომაელის ავტორობით ცნობილი ე. წ. „საეჭვო“ შრომები. „კორინთელთა მიმართ მეორე ეპისტოლე“. „ორი წერილი ქალწულთა მიმართ“, „მოციქულთა განწესებანი“, „ფსევდოკლიმენტური ლიტერატურა“, „ეპისტოლეები“. ლიტ. სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი I. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003.

4. წმ. ეგნატე ანტიოქიელი. „ეპისტოლე რომაელთა მიმართ“. საქართველოს ეკლესიის კალენდარი 1988 წ.

5. წმ. პოლიკარპე სმირნელი. „ეპისტოლე ფილიპელთა მიმართ“. გამომცემლობა „მერიდიანი“ თბილისი, 2007 წ. ტექსტი ძველი ბერძნულიდან თარგმნა, შესავალი და კომენტარები დაურთო თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის რექტორმა პროტოპრესვიტერმა გიორგი ზვიადაძემ.

6. ერმის „მწყემსი“. ლიტ. „სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა“. I-II ტომი. თარგმნა მანანა ჩიქვანაიამ; სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი V. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003. „ბარნაბას ეპისტოლე“, პაპიუს იეროპოლელი „უფლის გამოწოდებასთან განმარტებანი“.

7. მოციქულებრივ მამათა სწავლანი. ძველი ბერძნულიდან და ლათინურადან თარგმნა და განმარტებები დაურთო ფილ. დოქტ. ვიქტორია ჯუღლმა, თბილისი, 2014.

8. აპოლოგეტიკა. პირველი აპოლოგეტები კოდრატე, არისტიდე ათენელი. აპოლოგეტური მოღვაწეობის დაფუძნება ქრისტიანულ ეკლესიაში. ძირითადი აპოლოგეტური მონაცემები.

არისტიდე ათენელი ფილოსოფოსი და მისი აპოლოგია. „ბალავარიანი“ – ქართული თარგმანის წარმომავლობის შესახებ. ვრცელი და მოკლე რედაქციები. „ბალავარიანის“ წარმომავლობის საკითხი. „ბალავარიანის“ ბერძნული ტექსტის წარმომავლობისა და ავტორობის შესახებ. „ბალავარიანის“ ბერძნული ტექსტის ავტორობის შესახებ. მისი ექვთიმე ათონელისეულობა. ლიტ. <<სპეკალი მართლმადიდებლობისა>>. „ბალავარიანი“. გამომცემლობა „ალილო“. თბილისი, 2007. თბილისის სასულიერო აკადემიის ღვთისმეტყველების კათედრის შრომები. დოგმატურ – საღვთისმეტყველო სერია № 8. გამოსაცემად მოამზადა და სქოლიოები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ.

9. არისტონ პელაიელი და მისი აპოლოგეტური შრომა „იასონისა და პაპისკონის პაექრობა ქრისტეს შესახებ“. William Placher *A History of Christian Theology, An Introduction* The Westminster Press, Philadelphia, 1983, p. 44-68. Peter L'Huillier *The Church of the Ancient Councils* St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York 1996. Флоровский Георгий *Догмат и История* Москва, Издательство Свято-Владимирского Братства, 1998, ст. 292-303. Бенгт Хеггლунд, *История Теологии* «Светоч», Санкт-Петербург, 2001.

10. უცნობი ავტორი. „ეპისტოლე დიოგნეტესადმი“. „სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა“. I ტომი. ტექსტი ძველი ბერძნულიდან თარგმნა, შესავალი და კომენტარები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ.

11. წმ. იუსტინე მარტვილი ფილოსოფოსი. წმ. იუსტინე მარტვილი - ცხოვრება და მოღვაწეობა. იუსტინეს დიდი და მცირე აპოლოგია. იუსტინე მარტვილის აპოლოგეტური შრომა „დიალოგი ტრიფონ იუდეველისადმი“ ან „სიტყვის გება ტრიფონ იუდეველისადმი“. მისი ჩვენამდე არ მოღწეული შრომები. წმ. იუსტინე მარტვილის დაკარგული და ფსევდო იუსტინესეული შრომები. წმ. იუსტინე მარტვილის მოძღვრება ღვთისა და ღვთიური ჭეშმარიტების მარცვალთა ანტიკურ ფილოსოფიაში გამოვლენის შესახებ. წმ. იუსტინე მარტვილი – ანტიკური ფილოსოფიის განხილვა. ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის შესახებ. იუსტინეს ანგელოლოგია და დემონოლოგია. იუსტინე მარტვილი - პირველქმნილ ადამიანთა თავდაპირველი მდგომარეობის შესახებ. ცოდვით დაცემის შედეგები. იუსტინე მარტვილის ლიტურგიკული ღვთისმეტყველება. ნათლობისა და ზიარების შესახებ. სიტყვა ელინთა მიმართ ძველი ბერძნულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ.

12. ათენაგორა ათენელი ქრისტიანი ფილოსოფოსი. „შუამდგომლობა ქრისტიანთა გამო“ და „მკვდართა აღდგომის შესახებ“. ლიტ. ჟურნალი <<ემაოსი>> № 2. თბილისი, 2004. ტექსტი თარგმნა, შესავალი და შენიშვნები დაურთო ლელა ალექსიძემ.

13. წმ. თეოფილე ანტიოქიელი. „ეპისტოლე ავტოლიკესადმი“. ლიტ. „სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა“. I ტომი. თბილისი, 1990 წ. გვ. 44-52.

14. წმ. ირინეოს ლიონელი (ლუგდუნელი). „მხილება და დამხობა ცრუ ცოდნისა“. წმ. ირინეოსის ღვთისმეტყველება. სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი II. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003.

15. ალექსანდრიის საღვთისმეტყველო სკოლა. პანტენოს ალექსანდრიელი. William Placher *A History of Christian Theology, An Introduction* The Westminster Press, Philadelphia, 1983, p. 44-68. Peter L'Huillier *The Church of the Ancient Councils* St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York 1996. Флоровский Георгий *Догмат и История* Москва, Издательство Свято-Владимирского Братства,

1998, სტ. 292-303. Бенгт Хеггლунд *История Теологий* «Светоч», Санкт-Петербург 2001. *Patrologia Graeca*.

16. კლიმენტი ალექსანდრიელი. სტრომატა. ედიშერ ჭელიძე. ჟურნალი „გზა სამეუფო“, № 2, 1994 წ.

17. ორიგენე. William Placher *A History of Christian Theology, An Introduction* The Westminster Press, Philadelphia, 1983, p. 44-68. Peter L'Huillier *The Church of the Ancient Councils* St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York 1996. Флоровский Георгий *Догмат и История*, Москва, Издательство Свято-Владимирского Братства, 1998, სტ. 292-303. Бенгт Хеггლунд *История Теологий* «Светоч», Санкт-Петербург, 2001. Ориген *О Началах*, Самара, 1993. მიხის *Patrologia Graeca*.

18. მანიციუს ფელიქსი. „ოქტავიუსი“. სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი III. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003.

19. ტერტულიანე. აპოლოგეტური შრომები; პაექრობითი შრომები; მორალურ-ასკეტური და დისციპლინარული შრომები. სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი III. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003.

20. II-III ს-ის რომის პაპები. სერია: „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი III. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003.

21. წმ. იპოლიტე რომელი. ცხოვრება და მოღვაწეობა. ანტიერეტიკულ-დოგმატური შრომების მიმოხილვა იპოლიტე რომელის ეგზეგეტური შრომების მიმოხილვა. პოლიტე რომელის შრომა „ქრონიკონი“. იპოლიტე რომელის ქრონოლოგიური და ჰომილეტიკური ჟანრის შრომები. იპოლიტე რომელის ლიტურგიკული ჟანრის შრომა „სამოციქულო გადმოცემა“. იპოლიტე რომელის სახელთან დაკავშირებული შრომები. სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი IV. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ, თბილისი, 2003. ილია აბულაძის შრომები. ტომი III. გამომცემლობა „მეცნიერება“ თბილისი 1983 წელი. გვ. 107-127.

22. მურატორის კანონი სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი IV. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003.

23. კვიპრიანე კართაგენელი - ცხოვრება და მოღვაწეობა წმ. კვიპრიანე კართაგენელის შრომათა მიმოხილვა დონატუსისადმი, უფლის ღოცვის შესახებ, მოკვდავობის შესახებ, ეპისტოლარული მემკვიდრეობა მოწმობათა სამი წიგნი, ამა თუ იმ ერესიდან ეკლესიაში დაბრუნებულთა მიღების ტრადიცია. ფსევდო კვიპრიანესეული შრომები სერია: მართლმადიდებლის სამაგიდო წიგნი. „I-VII საუკუნეების ლათინი საეკლესიო მწერლები“. ნაწილი V. თარგმნა და გამოსაცემად მოამზადა ედიშერ ჭელიძემ. თბილისი, 2003. წმინდა კვიპრიანე კართაგენელი და III-IV საუკუნეების ეკლესიოლოგიური საკითხები. „გული გონიერი“, №2, სააღდგომო გამოცემა, 2011 წ.

24. წმ. დიონისე დიდი ალექსანდრიელი. William Placher *A History of Christian Theology, An Introduction* The Westminster Press, Philadelphia, 1983, p. 44-68. Peter L'Huillier *The Church of the Ancient Councils* St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York, 1996. Флоровский Георгий, *Догмат и*

История, Москва, Издательство Свято-Владимирского Братства, 1998, ст. 292-303. Бенгт Хеггლунд *История Теологий* «Светоч», Санкт-Петербург 2001. მინის *Patrologia Graeca*.

25. წმ. გრიგოლ ნეოკესარიელი. - ხარებისადმი მიძღვნილი სამი ქადაგება (ძველი ქართული ვერსია). ქადაგებები დაცულია სინურ მრავალთავში.

26. წმ. ათანასე დიდი ალექსანდრიელი. ეპისტოლე არიანელთა წინააღმდეგ თარგმნა თამარ ჩუბინიძემ „სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა“, ტ. II. 1991 წ. თბილისი. „წმინდანთა ცხოვრება“, ტომი II, თბილისი, 2001 წ.

27. დიდიმე ალექსანდრიელი. William Placher *A History of Christian Theology, An Introduction* The Westminster Press, Philadelphia, 1983, p. 44-68. Peter L'Huillier *The Church of the Ancient Councils* St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York 1996. Флоровский Георгий *Догмат и История* Москва, Издательство Свято-Владимирского Братства, 1998, ст. 292-303. Бенгт Хеггლунд *История Теологий* «Светоч», Санкт-Петербург, 2001.

28. ეგვიპტელი მეუდაბნოე მამები. წმ. ანტონი დიდი. სათნოებათმოყვარეობა. გამომცემლობა „ახალი ივირონი“. თბილისი. 2006 წ. ბერძნულიდან თარგმნა და სქოლიოები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ.

29. ბასილი კესარიელის „სწავლათა“ ეფთვიმე ათონელისეული თარგმანი, გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო ც. ქურციკიძემ, „მეცნიერება“, თბილისი, 1983.

30. დიდი სჯულისკანონი, გამოსაცემად მოამზადეს ე. გაბიძაშვილმა, ე. გიუნაშვილმა, მ. დოლაქიძემ, გ. ნინუამ, გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი, 1975.

31. წმიდა გრიგოლ ნოსელი, ქალწულებისათვის და საღმრთო მსახურებისა, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა, კომენტარები და ტერმინოლოგიური ლექსიკონი დაურთო პროტოპრესვიტერმა გიორგი ზვიადაძემ, საქართველოს საპატრიარქო, თბილისის სასულიერო აკადემია, გამომცემლობა „მერიდიანი“, თბილისი, 2011.

32. „იოანე ოქროპირის ცხოვრების“ ძველი ქართული თარგმანი და მისი თავისებურებანი 968 წლის ხელნაწერის მიხედვით, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო რ. გვარამიამ. მეცნიერება, თბილისი, 1986

33. კახაძე მ., ბასილი დიდის ექუსთა დღეთა, მასალები საქართველოსა და კავკასიის ისტორიისათვის, ნაკვეთი II, საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამომცემლობა, თბილისი, 1947.

34. კეკელიძე კ., თარგმანებაჲ ეკლესიასტისაჲ მიტროფანე ზმარნელ მიტროპოლიტისაჲ (LXXXIII, ქართული ძეგლები), ტფილ. უნ-ტის გამოცემა, I, საეკლესიო მწერლობა¹ 1, ტფილისი, 1920.

35. კიკნაძე გ., გიორგი მთაწმიდელის თარგმანი გრიგოლ ნოსელის თხზულებისა „თარგმანებაჲ ქებათა-ქებათაჲსა“ (ტექსტი, გამოკვლევა თარგმანი), სადისერტაციო ნაშრომი, 1967.

36. მაჭავარიანი მ., გრიგოლ ნაზიანზელის თხზულებათა დავით ტბელისეული თარგმანები (სადისერტაციო ნაშრომი), თბილისი, 1999.

37. მელიქიშვილი ნ., ბასილი კესარიელის, გრიგოლ ნაზიანზელის, გრიგოლ ნოსელისა და იოანე ოქროპირის ჰომილეტიკური თხზულებები ქართულ ენაზე, თბილისი, პროგრამა „ლოგოსი“, 2000

38. ქაჯაია ნ., ბასილი კესარიელის თხზულებათა ქართული თარგმანები. თბილისი, მეცნიერება, 1992
39. მარგიანი, თამარ, გრიგოლ ხუცესის «გრიგოლ ღვთისმეტყველის ცხოვრების» ეფთვიმე ათონელისეული თარგმანის თავისებურება. მრავალთავი, XVIII, თბილისი, 1999, გვ. 131-139
40. ლ. ხოფერია, მაქსიმე აღმსარებლის «პიროსთან სიტყვების» ძველი ქართული თარგმანები (ავტორეფერატი ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხის მოსაპოვებლად), თბილისი, 1998
41. ედიშერ ჭელიძე, ძველი ქართულ საღვთისმეტყველო ტერმინოლოგია (სევერიანე გაბალოვნელის «ექუსთა დღეათა»-ს უძველესი ქართული თარგმანის საფუძველზე), თბილისი, 1996
42. იოანე მოსხი, ლიმონარი, ი. აბულაძის გამოცემა, თბილისი, 1965
43. კეკელიძე კ., უცხო ავტორები ძველ ქართულ მწერლობაში, ეტიუდები, ტ. V, თბილისი, 1957.
44. იოანე დამასკელი, დიალექტიკა, მ. რაფაგას გამოცემა, თბილისი, 1976
45. ქაჯაია ნ. გრიგოლ ნაზიანზელის ეპისტოლეთა ქართული თარგმანები, მრავალთავი XII, 1986, 114-140

46. წმ. გრიგოლ ღვთისმეტყველი (ნაზიანზელი). არიანელთა წინააღმდეგ და საკუთარ თავზე. თარგმნა ვასილ ბურკაძემ. შეგონებანი ოლიმპიადას. თარგმნა მარინა ნიაურმა. "სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა", ტ. IV. თბილისი, 1992 წ. სიტყვა XXXV. მოწამეთა მიმართ და არიანელთა წინააღმდეგ. ძველი ბერძნულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთო ქეთევან ბეზარაშვილმა ჟურნალი "გზა სამეუფო", №1 1995 წ.

47. წმ. გრიგოლ ნოსელი. (334-394) - ცხოვრება მოსესი, ანუ სათნოებისეული სრულქმნილების შესახებ. ძველი ბერძნულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ „სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა“, ტ. I მაცხოვრის შობისა და ბეთლემში ამოწყვეტილ ჩვილთა შესახებ ძველი ბერძნულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ ჟურნალი „გული გონიერი“, საშობაო გამოცემა, 2011 წ. სოფისტი ლიბანიოსისადმი. ეპისტოლე ევსებისადმი. ძველი ბერძნულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ ჟურნალი „გზა სამეუფო“, 1995 წ.

48. წმ. იოანე ოქროპირი. ილია აბულაძის შრომები. ტომი III. გამომცემლობა „მეცნიერება“ თბილისი 1983 წელი. გვ. 16-31. ა. შანიძე. ხანმეტი მრავალთავი: ტფ. უნივერსიტეტის მოამბე, VII, 98-156., ტფ. 1926 წ.

49. წმ. კირილე ალექსანდრიელი. William Placher *A History of Christian Theology, An Introduction* The Westminster Press, Philadelphia, 1983, p. 44-68. Peter L'Huillier *The Church of the Ancient Councils* St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York 1996. Флоровский Георгий *Догмат и История* Москва, Издательство Свято-Владимирского Братства, 1998, ст. 292-303.

50. ნეტარი თეოდორიტე კვირელი, ტომი 1, ვიქტორია ჯუღელი, თბილისი, 2008. წ.

51. წმ. სოფრონ იერუსალიმელი (560-638), ენკომია წმიდა იოანე ღვთისმეტყველისა და მახარებლისა; ძველი ბერძნულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთო ედიშერ ჭელიძემ; ჟურნალი „გული გონიერი“, საშობაო გამოცემა, 2011 წ.

52. წმ. მაქსიმე აღმსარებელი. ჭეშმარიტი ცოდნის შესახებ. ძველი ბერძნულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთი ედიშერ ჭელიძემ ჟურნალი „გზა სამეუფო“, № 1(4), 1996 წ.
53. წმ. იოანე დამასკელი. მართლმადიდებელ მამათა შრომები. წმ. იოანე დამასკელი მართლმადიდებლური სარწმუნოების ზედმიწევნითი გადმოცემა. თბილისის სასულიერო აკადემიის გამომცემლობა. თბილისი. 2000.წ
54. წმ. სვიმეონ ახალი ღვთისმეტყველი, ქრისტეს აღდგომის შესახებ.ძველი ბერძნულიდან თარგმნა ედიშერ ჭელიძემ ჟურნალი „ჯვარი ვაზისა“, N4 1990 წ. სამგვარი ლოცვის შესახებ. ძველი ბერძნულიდან თარგმნა მაია ინდუაშვილმა “სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა”, ტ. III. 1991 წ.
55. Архимандрит Киприан (Керн), *Патрология*, М.: Паломник, 1994.
56. Архимандрит Киприан (Керн), *Золотой век святоотеческой письменности*. М.: Паломник, 1995.
57. Иоанн Мейендорф, *введение в святоотеческое богословие*, Москва, 2001.
58. А. И. Сидоров, *Курс Патрологии*, Москва, 2001.
59. Г.В. Флоровский. *Восточные отцы IV века*, Париж, 1931.
60. Г. В. Флоровский. *Восточные отцы V-VIII века*, Париж, 1933.
61. Johannes Quasten, *Patrology*, Vol. 1-4, Christian Classics, Allen, Texas, 2000-2001.
62. Tixeront J.A *Handbook of Patrology*, London 1923.
63. Otto Bardenhewer, *Patrology*, Freiburg im Breisgau, 1908.
64. W. N. Stearns, *A Manual of Patrology*, New York 1999.
65. B. Schmid, *Manual of Patrology*, New York 1922.
66. Scharff P. *History of the Christian Church*, v. I-VIII, <http://www.ccel.org/ccel/schaff/hcc1.html>
67. Hefele C. *History of the Councils of the Church*, v. I-V, <http://www.ccel.org/ccel/hefele/hcc1.html>
68. Бенгт Хегглунд *История Теологий «Светоч»*, Санкт-Петербург 2001
69. Linwood Urban *A Short History of Christian Thought* Oxford University Press, New York, 1985.